

Dosarul nr.1a-971/22
nr. 1-21105448-02-1a-20052022

DECIZIE

19 aprilie 2024

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,
în componența:
Președintele ședinței de judecată, judecător
judecători

Spoială Alexandru
Băbălău Denis, Chiroșca Igor

examinând, în procedură scrisă, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul
procurorului declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni nr.1-385/2021 din
03 mai 2022, privind condamnarea lui

Cojocar Cătălina *****, născută la *****,
originară din*****, cetățean al Republicii Moldova,
domiciliată în *****, studii medii incomplete,
neangajată în câmpul muncii, concubinaj, nu are
persoane la întreținere, fără dizabilități, anterior
condamnata, nu se află la evidența medicului
narcolog sau psihiatru,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Codul penal
Termenul de examinare a cauzei în prima instanță: 14 iulie 2021 – 03 mai 2022,
în instanța de recurs: 20 mai 2022 – 19 aprilie 2024.

Procedura de comunicare legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate în
ședința de judecată, Colegiul penal,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni nr.1-385/2021 din 03 mai 2022 a fost
hotărât: 1) Cojocar Cătălina ***** se recunoaște vinovată de săvârșirea
infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Codul penal și în baza Legii privind
amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței
Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, se încetează procesul penal cu
înlăturarea răspunderii penale. 2) Se încasează de la Cojocar Cătălina în

beneficiul părții vătămate Drobot Ion prejudiciul material în sumă de 6000 (șase mii) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că la data de 26 iunie 2019, aproximativ la orele 15:00, minora Cojocaru Cătălina, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, determinând un comportament dolosiv și viclean față de cet. Drobot Ion, domiciliat în raionul Ungheni, s. Țîghira, în timp ce se afla în ospetie la ultimul, sub pretextul efectuării unor apeluri telefonice, a solicitat și primit de la dânsul telefonul mobil de model „Samsung Galaxy 5” la prețul de 6000 lei, ca urmare l-a însușit plecând de la domiciliul ultimului, cauzându-i astfel părții vătămate o daună materială considerabilă.

3. În ședința de judecată, inculpata Cojocaru Cătălina, a înaintat cerere privind examinarea cauzei penale în baza prevederilor art.364¹ Codul de procedură penală. *Instanța de fond a examinat cauza penală în procedură simplificată în baza art.364¹ Codul de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.*

4. Nefiind de-acord cu sentința respectivă, procurorul a depus recurs prin care solicită casarea parțială a sentinței judecătoreiei Ungheni pronunțate integral la 03 mai 2022 în privința inculpatei Cojocaru Cătălina, prin care a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) din Codul penal iar în baza Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021, a fost încetat procesul penal cu înlăturarea răspunderii penale, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Cojocaru Cătălina să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) din Cod penal și a-i aplica pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 550 u/c cu absolvirea de la executarea acestei sancțiuni în ordinea art.389 alin.(4) pct.2 din Codul de procedură penală, pe motivul intervenirii amnistiei, în temeiul art.1, art.2 alin (1) - (4); și art.6 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. În rest a menține hotărârea primei instanțe fără modificări.

5. În motivarea recursului acuzatorul de stat a invocat, că sentința nominalizată o consideră ilegală și urmează a fi casată. În susținerea poziției sale, citează prevederile art.107 alin.(1) Codul penal, art.285 alin.(2) Codul de procedură penală, *încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)-9) din prezentul cod.* Totodată, luând în considerație că, hotărârea judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art.285 alin.(2), 274 pct.4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin. (4) pct. 2) Codul

procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducere ori comutare a pedepselor penale. Astfel, constată că una din soluțiile, care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr.243, o reprezintă sentința de condamnare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.389 alin. (4) pct. 2) Codul de procedură penală - cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal al R. Moldova. Vizavi de adoptarea unei sentințe de încetare a procesului din motivul intervenirii amnistiei, aplicarea amnistiei cu emiterea unei hotărâri de încetarea a procesului penal nu se regăsește în conținutul art.391 Codul de procedură penală. Astfel, sentința de încetare a procesului penal în temeiul art.391 alin.(1) pct.6), 350 alin.(1) și 332 alin.(5) Codul de procedură penală, contravine normelor procesuale în vigoare. Raportând cele expuse la sentința pronunțată la 03.05.2022 în privința inculpatei Cojocar Cătălina, atestă autorul recursului că instanța a recunoscut-o vinovată pe ultima de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) din Codul penal, însă nu i-a stabilit o pedeapsă, iar acuzatorului de stat la fel a omis din greșeală să orienteze instanța la stabilirea unei pedepse penale. În consecință, în viziunea acuzării de stat, instanța de judecată a pronunțat o sentință care nu se conformează rigorilor legislației în vigoare.

6. Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) și (2) Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.* Procurorul, partea vătămată, avocatul și inculpata au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună referințe, completări la cererea de recurs, sau alte cereri/demersuri, însă acestea trebuie să parvină la instanța de recurs, cu cel puțin 1 (una) zile înainte de data ședinței de judecată.

7. Examinând sentința atacată prin prisma motivelor de recurs formulate, cercetând materialele cauzei penale, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a admite recursul cu casarea sentinței supusă contestării cu emiterea unei noi hotărâri, reieșind din următoarele considerațiuni.

8. Conform art.437 alin.(1), pct. 1⁴) Codul procedură penală, *pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.* Conform art.448 alin.(1)-(2) Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

9. Conform art.107 alin.(1) Codul penal, *amnistia este actul ce are ca efect*

înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

10. Colegiul penal statuează că, instanța de fond eronat în partea dispozitivă a recunoscut-o vinovată pe Cojocaru Cătălina de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Codul penal, iar în temeiul art. 1, art. 2 al Legii nr. 243, din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, a încetat procesul penal în privința lui Cojocaru Cătălina, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(1) Codul penal, cu înlăturarea răspunderii penale, fapt ce nu poate fi reținut în speță, or secțiunea I a Capitolului III al Titlului II al Părții Speciale al Codului de Procedură Penală, identifică doar trei categorii de sentințe ce urmează a fi adoptate de către instanțele de judecată la finalizarea examinării cauzei penale și anume: sentințe de condamnare (art. 389 Codul de procedură penală); sentințe de achitare (art. 390 Codul de procedură penală); sentință de încetare a procesului penal (art. 391 Codul de procedură penală). Este inadmisibil ca să existe cu referire la una și aceeași faptă și soluție de încetare și soluție de condamnare.

11. În aceeași ordine de idei, instanța de recurs relevă că, este imposibil ca în privința unei și aceleași fapte să existe atât o soluție de condamnare și, concomitent o soluție de încetare. Subsecvent, instanța de recurs notează că, una din soluțiile, de altfel unica care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, reprezintă o sentință de încetare, acest fapt fiind expres prevăzut la art.332 Codul de procedură penală.

12. În temeiul celor relevate supra, Colegiul penal consideră necesar de a interveni în sentința Judecătoriei Ungheni nr.1-385/2021 din 03 mai 2022, dat fiind faptul că instanța de fond a comis o eroare de drept, care urmează a fi corectată de instanța ierarhic superioară, prin pronunțarea unei noi hotărâri, ținând cont și de prevederile art.332 alin.(1) Codul de procedură penală raportat la art.285 alin.(2), art.275 pct. 4 Codul de procedură penală, care obligă instanța de judecată să înceteze procesul imediat, or legea spune că, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct.5) –9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. Totodată, este de menționat că și Legea nr.243 privind amnistia prevede posibilitatea emiterii unei sentințe de încetare în asemenea cazuri și nu de una de condamnare (art. 2 al Legii nr.243 privind amnistia).

13. Cu referire la criticele acuzatorului de stat expuse în cererea de apel, Colegiul penal conchide că, urmează de reținut faptul că atât partea apărării, cât și partea acuzării sânt de-acord că prevederile Legii nr.243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței

Republicii Moldova sunt aplicabile cazului respectiv, diferența rezidă doar în exprimarea procesuală a aplicării amnistiei.

14. La caz, este relevant efectul amnistiei: înlăturarea răspunderii penale și un alt efect înlăturarea pedepsei. Este foarte important care efect din acestea se aplică cazului respectiv (legea respectivă prevede posibilitatea ambelor efecte). Totodată, trebuie de menționat că amnistia constituie atât temei de încetare a procesului prin emiterea unei sentințe de încetare (interpretarea sistemică a art.275, 285, 332 Codul de procedură penală), cât temei de condamnare a persoanei prin emiterea unei sentințe de condamnare cu stabilirea pedepsei și liberarea de executare a pedepsei (art.389 alin. 4 pct. 2) Codul de procedură penală).

15. Conform art.50 Codul penal, *se consideră răspundere penală condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege. Din definiția legală rezultă că prin răspundere penală se înțelege obligația persoanei care a săvârșit o infracțiune de a suporta sancțiunea prevăzută de legea penală.* Deci, prin înlăturarea răspunderii penale din motivul intervenirii amnistiei este înlăturat actul de condamnare (înlăturarea actului de condamnare înseamnă lipsa unei sentințe de condamnare) și, implicit, obligația de a suporta vreo sancțiune penală. În cazul în care nu există condamnarea publică nu poate exista o sentință de condamnare.

16. Totodată, înlăturarea pedepsei ca efect al intervenirii actului de amnistie poate avea loc doar atunci când este posibilă aplicarea acesteia, dar ea nu mai este aplicată. Aici urmează a puncta principal că posibilitatea stabilirii pedepsei poate exista doar în cazul în care persoana este recunoscută vinovată de comiterea unei infracțiuni (interpretarea sistemică a art. 3 alin. (1), art. 6 alin. (1) Codul penal, art. 8 alin. (1) Codul de procedură penală). Deci, când este înlăturată pedeapsa atunci urmează să existe o sentință de condamnare, prin care se recunoaște vinovăția cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia.

17. Înlăturarea răspunderii penale nu se identifică cu înlăturarea pedepsei, dat fiind faptul că prima presupune o scutirea persoanei care a săvârșit o infracțiune de obligația de a suporta sancțiunea prevăzută de norma de incriminare, iar a doua presupune scutirea persoanei de executarea pedepsei stabilite prin sentința de condamnare (adică, doar după recunoașterea vinovăției și stabilirea pedepsei). Deci, înlăturarea răspunderii poate fi efectuată doar prin încetarea procesului (este alogică înlăturarea răspunderii penale prin recunoașterea ca vinovată și liberarea de executarea pedepsei, deoarece răspunderea penală a intervenit și a fost aplicată), iar înlăturarea pedepsei poate fi realizată doar prin sentință de condamnare (cu stabilirea pedepsei) cu liberarea de executare a pedepsei.

18. Soluția încetării procesului penal în ședință de judecată are semnificația

absolvirii inculpatului de răspundere penală și de pedeapsă pentru temeiuri nereabilitatoare, iar în unele cazuri și pentru temeiuri de reabilitare. Astfel, absoluțiunea este o soluție a instanței de judecată prin care cel acuzat se scutește de răspundere penală în cazurile când tragerea la răspundere penală este împiedicată de anumite circumstanțe prevăzute de lege sau se dispune înlocuirea acesteia cu alte modalități de răspundere (de exemplu cu cea contravențională). Încetarea procesului penal în faza judecării cauzei în prima instanță constituie o soluție determinată de inoportunitatea atingerii scopului procedurii în cauză, de regulă, fără a se pronunța asupra vinovăției sau nevinovăției inculpatului.

19. Urmează a sublinia faptul că înlăturarea răspunderii penale prin încetarea procesului din motivul intervenirii amnistiei nu contravine prezumției nevinovăției dacă persoana care a săvârșit o infracțiune este de acord să fie liberată de răspundere penală și nu insistă asupra soluționării cauzei penale în ședință de judecată publică (posibilitatea continuării examinării cauzei este prevăzută în art. 332 alin. (5) Codul de procedură penală.). La baza acestei concluzii stă argumentul că prezumția de nevinovăție este nu doar un principiu, ci și un drept al persoanei, în special a celei acuzate de săvârșirea unei infracțiuni, și acesta, ar trebui, în consecință, interpretat potrivit unui drept și nu obligații. Dacă persoana renunță la un anumit drept, atunci aceasta nu mai poate pretinde că i s-ar fi încălcat acest drept.

20. Deși art. 21 al Constituției Republicii Moldova nu se menționează expres că prezumția de nevinovăție ar fi un drept al persoanei acuzate, acest fapt reiese din denumirea capitolului în care este inclus articolul menționat (Titlul II ”Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”). Totodată, în unele acte internaționale ratificate de Republica Moldova se menționează că orice persoană acuzată de săvârșirea unei infracțiuni are dreptul să fie considerată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal în cadrul unui proces public în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale (art. 11 Declarația Universală a Drepturilor Omului, art.14 Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice).

21. Așadar, instanța de judecată poate dispune încetarea procesului (chiar și în cadrul ședinței preliminare) din motivul intervenirii amnistiei și această posibilitate nu contravine prezumției vinovăției dacă persoana care a săvârșit o infracțiune a cărei răspundere penală urmează să fie înlăturată renunță la dreptul său de a-i fi dovedită vinovăția.

22. La caz, inculpatul poate renunța la acest drept prin depunerea cererii de aplicare a amnistiei (ceea ce a și fost realizat în cazul dat). Prin depunerea cererii de aplicare a amnistiei, inculpatul consimte aplicarea amnistiei prin încetarea procesului penal pe temei de nereabilitare.

23. În cazurile în care inculpatul nu manifestă, direct sau indirect, acordul la aplicarea amnistiei (refuză să manifeste acordul; solicită achitarea sa; solicită încetarea procesului pe un alt temei decât amnistia; se eschivează de la prezentarea în ședință și examinarea cauzei are loc în lipsa sa), doar atunci instanța de judecată urmează să examineze probele cu emiterea unei sentințe. Această sentință poate fi sentință de achitare, sentință de încetare (pe alt temei decât amnistia) sau sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea pedepsei.

24. La interpretarea normelor trebuie de ținut cont de interpretarea sistemică a acestora și în măsura în care pot produce efecte juridice (dar nu urmează a fi interpretate în sensul că contravin unele altora). Reiterăm că intervenirea amnistiei constituie atât temei de încetare a procesului (la orice etapă de judecată a cauzei, inclusiv apelul) cât și temei de liberare de executare a pedepsei (sentință de condamnare). Astfel, reieșind din natura juridică a sentinței de încetare (pe temei de nereabilitare) și natura juridică a sentinței de condamnare cu liberarea de executare a pedepsei, din natura juridică a noțiunii „răspundere penală”, din consecințele și modalitatea înlăturării răspunderii penale, din diferența înlăturării răspunderii penale și înlăturării pedepsei penale, urmează a fi rezumate următoarele: 1) în cazul în care inculpatul consimte în mod expres aplicarea amnistiei, atunci urmează a fi emisă o sentință de încetare din motivul intervenirii amnistiei; 2) în cazul în care inculpatul refuză sau lipsește un acord expres (această situație trebuie tratată ca refuz de aplicare a amnistiei), atunci urmează a fi cercetate probele și emiterea, după caz, a unei sentințe de achitare (dacă se constată temeiurile de achitare) sau a unei sentințe de încetare (dacă există alte temeiuri decât amnistia), sau a unei sentințe de condamnare cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea pedepsei.

25. Din cele constatate supra, Colegiul penal reține că inculpata Cojocaru Cătălina dorește aplicarea în privința sa a prevederilor Legii privind amnistia, cu încetarea procesului penal pornit pe numele său și ținând cont de faptul că Legea permite aplicarea amnistiei, depunând în acest sens o cerere în scris, și reținând faptul că sancțiunea infracțiunii imputate prevede pedeapsă sub formă de amendă în mărime de la 550 la 1000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, fiind calificată drept una mai puțin gravă, neexistând vreo restricție în sensul art.6 al Legii nr. 243, Colegiul Penal ajungând la concluzia că procesul penal în privința lui Cojocaru Cătălina, intentat în baza art.190 alin.(1) Codul penal, urmează a fi încetat în legătură cu aplicarea art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021. Astfel, în contextul celor enunțate, Colegiul penal constată că la cazul dedus judecării, inculpata Cojocaru Cătălina nu

cade sub incidența restricțiilor formulate în art. 6 din Legea nr. 243, iar în privința ultimei pot fi aplicate prevederile actului de clemență.

26. Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal consideră necesar a admite, recursul procurorului declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni nr.1-385/2021 din 03 mai 2022, în cauza penală privind învinuirea lui Cojocaru Cătălina de comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(1) Codul penal, casând parțial sentința și fiind pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

27. În conformitate cu art.447-449 Codul procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău—

D E C I D E:

Se admite recursul procurorului declarat împotriva sentinței Judecătoriei Ungheni nr.1-385/2021 din 03 mai 2022, casează sentința în partea stabilirii vinovăției.

Se mențin celelalte prevederi ale sentinței.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător

Spoială Alexandru

judecător

Băbălău Denis

judecător

Chiroșca Igor